

אלה אבות דר' שמלאי לשמואל ידע מר הא
 מילתא דפניא כבוד העיבור נולד קודם תולדות או
 אחר תולדות אמר לוי לא אמר לא מדכא כל ידע מר
 איכא מיני אהרניהא דלא ידע מר כי סליק ר' יוחנן
 וירא שלח לכו גרין שיבא לילה ויום מן החדש וז"ל
 אלה אבות דר' שמלאי לשמואל נולד קודם תולדות
 לאחר תולדות, מתקנין את תולדותו נולד קודם תולדות
 בידוע שנראה סמוך לשקיעת החמה לא נולד קודם
 תולדות בידוע שאינו נראה סמוך לשקיעת החמה למד'
 אלא אמר רב אשי לאכחושי סבדי אמר ר' יוחנן אמר ר'
 גמלין גמלין כ"ד שני מיכסי סיסרא לדין שית מעתיקא
 וסמני סרי מהדרא ולדידכו שית מהדרא וסמני סרי
 מעתיקא למאי נ"מ אמר ר' אשי לאכחושי סבדי. אמר
 ר' יוחנן גרין שיבא לילה ויום מן החדש ר' יוחנן אמר
 מתעבר עד ערב תחבוני כנסתה ר"ל אמר עד יום
 האחד ועשרים לחדש בערב מאי בנייכו אמר אביי
 בשמעות דורשין איכא בנייכו רבא אמר תולדות לילה
 א"כ עכ"ל גמ'. ואין רש"י ז"ל יעילתא תהני בני
 בלתי עדים שנקי אין תולדות הלכנה והלכנה לכדר
 דעדות. קודם העיבור כרייתא שנייה בדרמיס. נולד
 קודם תולדות או לאחר תולדות כך שני כ"ד ורמז בעלמא
 רבא לומר נולד קודם תולדות תולדות מוגדל לאחר תולדות.
 ידע מר מה תולדות. כי סליק ר' יוחנן שלח לכו
 תחבוני כנסתה שני דברים שלמד כן. גרין שיבא
 לילה ויום מן החדש גרין שיבא לילה ויום מן החדש
 שגילה להיות ביום מן החדש שיהיה בל שלמי
 ומדעו שאם נראית הלכנה הישנה משתכח יום כ"ט
 ויהא ליל ג' אין מקדשין אותו ביום ג', ואם פשיטא
 אין מקדשין שיהי לא תראה החדשה ביום ג' וק"ל
 ר"ל שני מיכסי סיסרא כדאמרין לקמן אינטיך
 למי' מאימיון: כל העדים של החדש שנה נראה כמות
 ואלמעיין דאם נראית תולדות בליל ג' אין
 תולדותיה שרי הכל ראו שגילה משתכח שער. וזו
 אמר אלה אבות דר' שמלאי לפני שמואל ולא ידע
 פסוקי מה תולדות. בין נולד קודם תולדות נולד אחר
 תולדות אני מערבה לכם. מתקנין מולד הלכנה, נולד
 קודם חצי היום בידוע שנראה ביום קודם שקיעת
 החמה שאין הלכנה מתכסה מבני א"י כי הם בערב
 אלא ו' שעות לאחר חידוש ומתוך קוטנה של לילה
 הלכנה לעולם בשש שעות לאחר חידוש בקדן מערכות
 ידועות ונראית לכם. לא נולד קודם תולדות בידוע שלא
 תולדות היום שיבא קטנה כל ו' שעות ונעלמת מכל
 מנין. למאי' למיחש הרי ע"פ עדים אנו מקדשין.
 לאכחושי סבדי אמר ר' יוחנן אמר ר' יוחנן אמר ר'
 יוחנן לפני שקיעת החמה כדי לקדש ביום עדי
 וזו אמר ר' יוחנן אמר ר' יוחנן אמר ר' יוחנן אמר ר'

כד שחבנו למדנו שסיום הולך אחר הילול לענין המועדות. עד יום האחד ושערים נערכו למדנו
שילול המועד נערכו כד שסיום הולך אחר הילול לענין המועדות. חצות ליל א' בינינו
מאן

מגדל עוז (* העתיק מפרש. למס' רמב"ם, ועי' בסוף הספר: חברים בגלוי מאי עינות עבדי לכו ואסיקנה מאוס וירקא' מאוס מיתחא, ועד שבמאלימין עבדים חס'ם שלל ראו שאלמו ראו לא נבדק כי שאל עמימים וסבאמן תלויים בך וידועים נבחנו: * אין קובעין עד סוף הספר. כל מה שאמר בו מענין הדחיות ומחוך הכללים במסגרים נדעו לא כד' פסח ולא כד' ר"ה וכדנקא לן מהכיל דלמר שאל פ"ק דר"ה (דף כ') ידעין

זמנים. הלכות קדוש החדש פ"ז

המולד בחצות או קודם חצות ביום שני שישי אחריו חצות ביום ראשון... וזוהי חצות המולד...

על קצות המזרח ועל הראייה על קצות המערב [זכור כ"ח]. ויש בו הסכנה הפסד אחד וכו'...

בכשיהיה המולד בחצי היום או אחר חצות וידחה ליום שלאחריו... וזהו הדין...

ד מולד חצי שאל נחשבין זה וכו'. חזר ז' וזכר שני עיקרים האחרים בלתי על שני...

ז ומפני מה אין קובעין בחשבון זה יומי אד' וכו'. כבר ביארנו זכר שני הקבוצים...

השנה הראב"ד

א"ל מפני שהמחבר הוא מתגרד מהלך ומתפאר בחכמה וכו'...

שכן ביום הירח גדול מהלך י"ח שעות נראה או כ"א. ודברים הללו פשוטים הם...

כ"ה וכו' ופירוש מה מני אחרים הוא דמיתא אחרים אחרים אחרים...

הי עיבורה לאלול נדמה לו שצ"ד מעברין לזכר השנה כגון כבוד חמס ושמחת יו"ט ותענוג ירקת ויחולא כהן וחליט לעבר אלא ממסורת שבידס ממרע"ה אכל מי שלא נתגלו לו העיקרים מדמה כי על זכר מעברין וע"ז אמר עולא משום ירמיה ר' אחא אמר משום מיתיה ודברים הללו שאמר עולא ור' אחא ראו ששאו אותם כנגד המסורת שבידס שבהם מעברין לא כמו שאמרו שיעקר עיבור השנה בעיבור האביב ותקן אין מעברין מפני גדיין וכו' אלא עושין אותו סעד לשנה. הנה נתבאר שמשעבד לאלול בלבד מפני המסורת שבידס:

ח ועיקר שאר הד' דחיות וכו'. לפי שסימן ג"פ ר"ד וכן סימן ב"ט דקס"ט בניין על כל י"ח דחיות ועילת כל י"ח דחיות כדי לפגוע ביום הקיבוצ האמיתי או קרוב לו ורמיה לדבר שברי המולד יסיר כשליש כמו לג"ס ר"ד וידחה לחמשי מפני שאין קובצין בימי אד"ו ותחלף הקביעה מיום ג' עד ליל חמשי כדי לפגוע בליל הקיבוצ האמיתי: **ופעמים רבות לא יראה השמש והירח קבוצ אמיתי אלא** ולא בליל ו' מכלל שלא נקבצו השמש והירח קיבוצ אמיתי אלא בחמשי. פי' אפשר שיהיה המולד על המסלך האמיתי בסוף יום ג' ויהיה הירח במעגלו לזר מערב [זכור כ"ח]. ונניח שגלגל השמש אנג"ל ונגלגל הירח הו"ט ומוחק שני גלגלים נקודים כ' וסמט נקודת א' ומעגל הירח נגמר לזר והירח עמנו על נקודת א' לזר מערב, וזכו הנורה יסיר הקיבוצ האמיתי והוא קיבוצ נקודת ה' עם א' קודם הקיבוצ האמיתי והוא קיבוצ נקודת ה' הירח עמנו עם השמש והוא נקודת א' והוא שכתבנוקב מוזק המעגל והוא נקודת ה' עם השמש והוא הקיבוצ האמיתי ומוחק המעגל והשמש תנועתם אל המזרח והירח בחצי מעגל העליון תנועתו אל המערב ובחצי סתחתון תנועתו אל המזרח וכשתקבצו הקיבוצ האמיתי או מיקר מעגל הירח אל המזרח אע"פ שהשמש תנועתה גם למזרח אכל הוא נעה בכדורת וכשנסר נקודת ה' מעל נקודת א' במהרה או נהייתה נקודת ג' תחת נקודת א' והוא השמש אז נתקבצו קיבוצ אמיתי. ונניח הנורה בעמם אכל נגזיר מוזק המעגל כזר סר אל נקודת ה' והיה נקודת ה' הירח עמנו מוכונה כנגד השמש והוא הקיבוצ האמיתי. וזכו הנורה הוא א' האמיתי. ואפשר שלא יסיר הקיבוצ האמיתי אלא ביום ה' ולא יתכן ליתר שיראה (ולא) בליל ו' לפי שלא נחרת הירח מן השמש שיעור הקשת שדרכו שיראה אם יתרחק מן השמש כשיעור לפיכך אינו נראה אלא בליל שנת:

פ"ח א חדשה של לבנה תשעה ועשרים יום ותחלה תש"ג חלקים יום וכו'. דע שהחדשים החסרים יהיו יותר על המלאים אם יהיה מרחשון וכסלו כמות השנה חסרים ויסיו חסרים ו' והמלאים ה':

ה סדר החדשים המלאים והחסרים וכו'. פירוש בתשנן זו יסיר חסרי לעולם מלא אכל על השנן הראשית יתכן שיבא חסר וכן שאר החדשים יתכן שהחדש שאמר שהוא חסר תמיד אפשר נראה שיהיה מלא וכן המלא אפשר שיהיה חסר. ומפני מה עשו חסרי לעולם מלא לפי שחדש הלכנה כ"ט ימים י"ב שעות תש"ג חלקים כמו שהודיענו ולפי שז"ל יתר מחצי נחשב אותו כיום שלם לפיכך עשו חסרי לעולם מלא, וכחש השני עשו אותו כ"ט יום לפי שהוספה על כ"ט יום נגלים ממנה חסרון חדש חסרי וכן בכלם על דרך זו. ורמיה להעתיק לשון בגמרא כזה המקום. אמרין בגמ' (ר"ס י"ט): הניד ריב"ל משום קהלא קדישא דירושלם על שני אדריס שמקדשים אותם ביום עיבורין למימרא דחסרין ענדין מלאין לא ענדין לאסוקי מדרש רב נתמן בר בר חסדא דאמר רב נתמן בר בר חסדא הניד ר' סימאי משום חגי זכריה ומלאכי על שני אדריס שאם רב"ד לעשות שנייה מלאים עושים שנייה חסרים עושים וכן היו נוהגין בגולה ומשום רבינו אמרו לעולם אחד מלא ואחד חסר עד שידע לך שזקבע ר"ח בזמנו שלח ליה למר עוקבא אדר הסמוך לניסן לעולם חסר מתיב רב נתמן על שני חדשים מתלנין את השנה על ניסן ועל פסח אי אמרת בשלמא ויזמנין

מלא

ח ועיקר שאר הד' דחיות וכו'. לפי שסימן ג"פ ר"ד וכן סימן ב"ט דקס"ט בניין על כל י"ח דחיות ועילת כל י"ח דחיות כדי לפגוע ביום הקיבוצ האמיתי או קרוב לו ורמיה לדבר שברי המולד יסיר כשליש כמו לג"ס ר"ד וידחה לחמשי מפני שאין קובצין בימי אד"ו ותחלף הקביעה מיום ג' עד ליל חמשי כדי לפגוע בליל הקיבוצ האמיתי: **ופעמים רבות לא יראה השמש והירח קבוצ אמיתי אלא** ולא בליל ו' מכלל שלא נקבצו השמש והירח קיבוצ אמיתי אלא בחמשי. פי' אפשר שיהיה המולד על המסלך האמיתי בסוף יום ג' ויהיה הירח במעגלו לזר מערב [זכור כ"ח]. ונניח שגלגל השמש אנג"ל ונגלגל הירח הו"ט ומוחק שני גלגלים נקודים כ' וסמט נקודת א' ומעגל הירח נגמר לזר והירח עמנו על נקודת א' לזר מערב, וזכו הנורה יסיר הקיבוצ האמיתי והוא קיבוצ נקודת ה' עם א' קודם הקיבוצ האמיתי והוא קיבוצ נקודת ה' הירח עמנו עם השמש והוא נקודת א' והוא שכתבנוקב מוזק המעגל והוא נקודת ה' עם השמש והוא הקיבוצ האמיתי ומוחק המעגל והשמש תנועתם אל המזרח והירח בחצי מעגל העליון תנועתו אל המערב ובחצי סתחתון תנועתו אל המזרח וכשתקבצו הקיבוצ האמיתי או מיקר מעגל הירח אל המזרח אע"פ שהשמש תנועתה גם למזרח אכל הוא נעה בכדורת וכשנסר נקודת ה' מעל נקודת א' במהרה או נהייתה נקודת ג' תחת נקודת א' והוא השמש אז נתקבצו קיבוצ אמיתי. ונניח הנורה בעמם אכל נגזיר מוזק המעגל כזר סר אל נקודת ה' והיה נקודת ה' הירח עמנו מוכונה כנגד השמש והוא הקיבוצ האמיתי. וזכו הנורה הוא א' האמיתי. ואפשר שלא יסיר הקיבוצ האמיתי אלא ביום ה' ולא יתכן ליתר שיראה (ולא) בליל ו' לפי שלא נחרת הירח מן השמש שיעור הקשת שדרכו שיראה אם יתרחק מן השמש כשיעור לפיכך אינו נראה אלא בליל שנת:

פ"ח א חדשה של לבנה תשעה ועשרים יום ותחלה תש"ג חלקים יום וכו'. דע שהחדשים החסרים יהיו יותר על המלאים אם יהיה מרחשון וכסלו כמות השנה חסרים ויסיו חסרים ו' והמלאים ה':

ה סדר החדשים המלאים והחסרים וכו'. פירוש בתשנן זו יסיר חסרי לעולם מלא אכל על השנן הראשית יתכן שיבא חסר וכן שאר החדשים יתכן שהחדש שאמר שהוא חסר תמיד אפשר נראה שיהיה מלא וכן המלא אפשר שיהיה חסר. ומפני מה עשו חסרי לעולם מלא לפי שחדש הלכנה כ"ט ימים י"ב שעות תש"ג חלקים כמו שהודיענו ולפי שז"ל יתר מחצי נחשב אותו כיום שלם לפיכך עשו חסרי לעולם מלא, וכחש השני עשו אותו כ"ט יום לפי שהוספה על כ"ט יום נגלים ממנה חסרון חדש חסרי וכן בכלם על דרך זו. ורמיה להעתיק לשון בגמרא כזה המקום. אמרין בגמ' (ר"ס י"ט): הניד ריב"ל משום קהלא קדישא דירושלם על שני אדריס שמקדשים אותם ביום עיבורין למימרא דחסרין ענדין מלאין לא ענדין לאסוקי מדרש רב נתמן בר בר חסדא דאמר רב נתמן בר בר חסדא הניד ר' סימאי משום חגי זכריה ומלאכי על שני אדריס שאם רב"ד לעשות שנייה מלאים עושים שנייה חסרים עושים וכן היו נוהגין בגולה ומשום רבינו אמרו לעולם אחד מלא ואחד חסר עד שידע לך שזקבע ר"ח בזמנו שלח ליה למר עוקבא אדר הסמוך לניסן לעולם חסר מתיב רב נתמן על שני חדשים מתלנין את השנה על ניסן ועל פסח אי אמרת בשלמא ויזמנין

מלא

ח ועיקר שאר הד' דחיות וכו'. לפי שסימן ג"פ ר"ד וכן סימן ב"ט דקס"ט בניין על כל י"ח דחיות ועילת כל י"ח דחיות כדי לפגוע ביום הקיבוצ האמיתי או קרוב לו ורמיה לדבר שברי המולד יסיר כשליש כמו לג"ס ר"ד וידחה לחמשי מפני שאין קובצין בימי אד"ו ותחלף הקביעה מיום ג' עד ליל חמשי כדי לפגוע בליל הקיבוצ האמיתי: **ופעמים רבות לא יראה השמש והירח קבוצ אמיתי אלא** ולא בליל ו' מכלל שלא נקבצו השמש והירח קיבוצ אמיתי אלא בחמשי. פי' אפשר שיהיה המולד על המסלך האמיתי בסוף יום ג' ויהיה הירח במעגלו לזר מערב [זכור כ"ח]. ונניח שגלגל השמש אנג"ל ונגלגל הירח הו"ט ומוחק שני גלגלים נקודים כ' וסמט נקודת א' ומעגל הירח נגמר לזר והירח עמנו על נקודת א' לזר מערב, וזכו הנורה יסיר הקיבוצ האמיתי והוא קיבוצ נקודת ה' עם א' קודם הקיבוצ האמיתי והוא קיבוצ נקודת ה' הירח עמנו עם השמש והוא נקודת א' והוא שכתבנוקב מוזק המעגל והוא נקודת ה' עם השמש והוא הקיבוצ האמיתי ומוחק המעגל והשמש תנועתם אל המזרח והירח בחצי מעגל העליון תנועתו אל המערב ובחצי סתחתון תנועתו אל המזרח וכשתקבצו הקיבוצ האמיתי או מיקר מעגל הירח אל המזרח אע"פ שהשמש תנועתה גם למזרח אכל הוא נעה בכדורת וכשנסר נקודת ה' מעל נקודת א' במהרה או נהייתה נקודת ג' תחת נקודת א' והוא השמש אז נתקבצו קיבוצ אמיתי. ונניח הנורה בעמם אכל נגזיר מוזק המעגל כזר סר אל נקודת ה' והיה נקודת ה' הירח עמנו מוכונה כנגד השמש והוא הקיבוצ האמיתי. וזכו הנורה הוא א' האמיתי. ואפשר שלא יסיר הקיבוצ האמיתי אלא ביום ה' ולא יתכן ליתר שיראה (ולא) בליל ו' לפי שלא נחרת הירח מן השמש שיעור הקשת שדרכו שיראה אם יתרחק מן השמש כשיעור לפיכך אינו נראה אלא בליל שנת:

פ"ח א חדשה של לבנה תשעה ועשרים יום ותחלה תש"ג חלקים יום וכו'. דע שהחדשים החסרים יהיו יותר על המלאים אם יהיה מרחשון וכסלו כמות השנה חסרים ויסיו חסרים ו' והמלאים ה':

ה סדר החדשים המלאים והחסרים וכו'. פירוש בתשנן זו יסיר חסרי לעולם מלא אכל על השנן הראשית יתכן שיבא חסר וכן שאר החדשים יתכן שהחדש שאמר שהוא חסר תמיד אפשר נראה שיהיה מלא וכן המלא אפשר שיהיה חסר. ומפני מה עשו חסרי לעולם מלא לפי שחדש הלכנה כ"ט ימים י"ב שעות תש"ג חלקים כמו שהודיענו ולפי שז"ל יתר מחצי נחשב אותו כיום שלם לפיכך עשו חסרי לעולם מלא, וכחש השני עשו אותו כ"ט יום לפי שהוספה על כ"ט יום נגלים ממנה חסרון חדש חסרי וכן בכלם על דרך זו. ורמיה להעתיק לשון בגמרא כזה המקום. אמרין בגמ' (ר"ס י"ט): הניד ריב"ל משום קהלא קדישא דירושלם על שני אדריס שמקדשים אותם ביום עיבורין למימרא דחסרין ענדין מלאין לא ענדין לאסוקי מדרש רב נתמן בר בר חסדא דאמר רב נתמן בר בר חסדא הניד ר' סימאי משום חגי זכריה ומלאכי על שני אדריס שאם רב"ד לעשות שנייה מלאים עושים שנייה חסרים עושים וכן היו נוהגין בגולה ומשום רבינו אמרו לעולם אחד מלא ואחד חסר עד שידע לך שזקבע ר"ח בזמנו שלח ליה למר עוקבא אדר הסמוך לניסן לעולם חסר מתיב רב נתמן על שני חדשים מתלנין את השנה על ניסן ועל פסח אי אמרת בשלמא ויזמנין

מלא